

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक ३०, पृष्ठ-६, नै.सं. ११३८ कछला शतः, चतुर्दशी, वि. सं. २०७४ कार्तिक १७ गते शुक्रबार NOV 2017 मूल्य रु. ५।-

देशका विभिन्न जिल्लामा नेमकिपाको उम्मेदवारी

काठमाडौँ । नेपाल मजदुर किसान पार्टीले प्रतिनिधिसभाको निम्ति भक्तपुर क्षेत्र नं. १ बाट पार्टी केन्द्रीय सचिव प्रेम सुवालले उम्मेदवारी दिनुभएको छ । सो क्षेत्रमा २०४७ सालदेखि हालसम्म नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)ले जित्दै आउनुभएको थियो ।

भक्तपुर क्षेत्र नं. १ प्रदेश सभा क्षेत्र १ मा नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघका केन्द्रीय अध्यक्ष नीरज लवजू र प्रदेश सभा क्षेत्र नं. २ मा युवा नेता सुरेन्द्रराज गोसाईंले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

उम्मेदवारी दर्तापश्चात् नेमकिपाको आयोजनामा भएको जनसभामा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सचिव प्रेम सुवालले

निर्वाचन आफैँ वर्ग संघर्ष भएका कारण व्यापक कामदार जनताको स्वार्थका लागि नेमकिपाले कानुनी संघर्षका लागि उम्मेदवारी दिएको बताउनुभयो ।

उहाँले चुनावी आचारसंहिता मिचेर चुनाव जित्ने राजनीतिक दलहरूको अनैतिकता विरुद्ध नेमकिपाले संघर्ष गर्ने धारणा बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सदस्य तथा भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापति, उम्मेदवारहरू सुरेन्द्रराज गोसाईं, नीरज लवजू र नेमकिपा भक्तपुर जिल्ला सदस्य नारायणबहादुर दुवालले पनि बोल्नुभएको थियो । यसअघि पार्टी केन्द्रीय कार्यालय गोल्मढीबाट

जनप्रदर्शन भएको थियो ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सदस्य अनुराधा थापामगरले भक्तपुर क्षेत्र नं. २ मा प्रतिनिधिसभाको निम्ति उम्मेदवारी दर्ता गर्नु भएको छ । भक्तपुर क्षेत्र नं. २ को प्रदेश नं. १ मा पार्टीका केन्द्रीय सदस्य सरोजराज गोसाईंले र नेपाल प्राध्यापक समाजका केन्द्रीय सदस्य प्रेमजन थापाले प्रदेश नं. २ मा उम्मेदवारी दर्ता गर्नुभयो ।

उम्मेदवारी दर्ता पछि आयोजित उम्मेदवारी परिचयात्मक कार्यक्रममा उम्मेदवार थापामगरले नेमकिपाले देशको सार्वभौमिकता रक्षाको निम्ति अझ सशक्त संघर्ष गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले संसदमा देशघाती पार्टीहरूलाई निर्वाचनमा

सजाय गर्ने विश्वास व्यक्त गर्नु भयो ।

नेपाल प्राध्यापक समाजका अध्यक्षसमेत रहनुभएका प्रदेश क्षेत्र नं. १ का उम्मेदवार गोसाईं संसदको क्रान्तिकारी उपयोग गर्ने बताउनुभयो । उहाँले समाजवादी आन्दोलनलाई अगाडि बढाउन संसदको उपयोग गर्ने विचार राख्नुभयो ।

संस्थागत विद्यालय संघ नेपाल (इसान) का अध्यक्षसमेत रहनुभएका उम्मेदवार थापाश्रेष्ठले कामदार वर्गको पक्षमा संसदमा संघर्ष गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नु भयो ।

सूर्यविनायकबाट जुलुससहित कटुञ्जस्थित निर्वाचन कार्यालयमा पुगी उम्मेदवारी दर्ता

क्रमशः पृष्ठ ३ मा

काठमाडौँ क्षेत्र नं. १० मा को कहाँबाट ?

यही मंसिर २१ गते हुने प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचनको लागि कार्तिक १६ गते काठमाडौँका विभिन्न निर्वाचन केन्द्रमा मनोनयन दर्ता गर्ने कार्यक्रम सम्पन्न भयो ।

काठमाडौँ क्षेत्र नं. १० मा नेमकिपाका तर्फबाट प्रतिनिधिसभा सदस्यको उम्मेदवारको लागि हरिकुमार महर्जन, प्रदेशसभा क्षेत्र नं. १ को लागि नारायण महर्जन र प्रदेशसभा क्षेत्र नं. २ को लागि हिराकाजी शाहीले उम्मेदवारी दिएका छन् ।

त्यसैगरी नेपाली कांग्रेसबाट संघीय प्रदेशको लागि राजन के.सी., प्रदेशसभा क्षेत्र नं. १ पुकार महर्जन र नं. २ बाट धर्मानन्द श्रेष्ठ, गठबन्धनबाट माओवादीका हितमान शाक्य प्रतिनिधिसभामा, प्रदेशसभा क्षेत्र नं. १ मा दिलीप महर्जन र २ मा एमालेका रमा आले मगरले उम्मेदवारी दिएका छन् ।

बिहीबार प्रतिनिधिसभाको लागि ५२२ र प्रदेशसभाको लागि ८८३ गरी जम्मा १४०५ जनाले उम्मेदवारी दिएका थिए ।

चोभारमा विश्राम पार्टीको उद्घाटन

चोभार । कीर्तिपुर नपा वडा नं. ६ चोभारमा आदिनाथ सामुदायिक वनमा निर्मित विश्राम पार्टीको उद्घाटन शनिबार भयो ।

पार्टीको युवा तथा खेलकूद मन्त्री राजेन्द्रकुमार केसीले उद्घाटन गर्नुभएको थियो । त्यसक्रममा मन्त्री केसीले आदिनाथ मन्दिरमा आउनुहुने धर्मावलम्बी तथा अन्य बटुवाहरूलाई सुरक्षित विश्राम स्थलले सबैलाई हित हुने बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा विश्राम स्थल निर्माण गर्नुहुने काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. २४ आकाश भैरवनाथ गुठीका अध्यक्ष शरदकुमार ङंगोलले आदिनाथ वनबाट २०६५ सालमा इन्द्रजात्रा

गर्ने ३२ फिट काठको लिङ्गो उपलब्ध गरेको अवसरमा सामाजिक दायित्व अन्तर्गत त्यहाँ विश्राम पार्टी बनाएको बताउनुभयो ।

वहाँले सो विश्राम स्थलमा एकैपटक ६० जना विश्राम लिनसक्ने बताउँदै सात महिना लगाएर १२ लाख लागतमा सो पार्टी बनाएको जानकारी दिनुभयो ।

शरदकुमार ङंगोलको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा कीर्तिपुर नपामा प्रमुख रमेश महर्जन, वडा नं. ६ का अध्यक्ष न्हुच्छे महर्जन, किरण बिक्रम थापा, सानुबाबु थापालगायतले बोल्नुभएको थियो ।

सो अवसरमा एक स्मारिका पनि विमोचन गरिएको थियो ।

जनसेवा कल्याणकारी कोषको १३ औँ साधारण सभा

पाँगा । जनसेवा माध्यमिक विद्यालयमा स्थापना भएको जनसेवा शिक्षक-कर्मचारी कल्याणकारी कोषलाई जनसेवा बैंकको रुपमा विकास गर्नुपर्दछ । जनसेवा शिक्षक कल्याणकारी कोषको १३ औँ वार्षिक साधारण सभामा प्रमुख अतिथि विद्यालय सभामा प्रमुख अतिथि विद्यालय माधवलाल महर्जनले उद्घाटन मन्तव्यको क्रममा व्यक्त गर्नुभएको हो । वहाँले स्व.रमेश महर्जनको प्रयासमा स्थापना भएको कोषले विद्यालयको हितमा रहेको भन्नु भयो ।

कीनपा वडा नं. ६ जलविनायक परिसरमा कार्तिक ११ गते भएको सो कोषको विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष माधवलाल महर्जन र शिक्षाप्रेमी समाजसेवी जर्मनी नागरिक विल्फ्रेड गेफनको विशेष आतिथ्यमा संयुक्त रुपले पानसमा दीप प्रज्वलन गरी उद्घाटन गरेको थियो ।

विशेष अतिथि गेरफनले आफ्नै छोरी निकोलले शिक्षामा सेवा गर्नुपर्ने प्रेरणाले जनसेवामा नियमित सहयोग भैरहेको स्मरण

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

‘संरा अमेरिकी साम्राज्यवाद र भारतीय बिस्तारवादको विरोध नगर्नेहरू वामपन्थी होइनन्’-रोहित

भक्तपुर । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)ले दक्षिण एसियाको सन्दर्भमा संरा अमेरिकी साम्राज्यवाद र भारतीय बिस्तारवादको विरोध नगर्ने राजनीतिक शक्ति वामपन्थी हुन नसक्ने बताउनुभएको छ ।

शनिबार नेमकिपा भक्तपुर जिल्ला समितिको आयोजनामा भएको जिल्लास्तरीय कार्यकर्ता भेलामा बोल्दै उहाँले नेपालका माओवादी केन्द्र र एमालेले भारतीय बिस्तारवाद र संरा अमेरिकी साम्राज्यवादको विरोध नगरेकाले उनीहरू वामपन्थी शक्ति नभएको प्रष्ट बताउनुभयो ।

वामपन्थीको अर्थ सरकारका नीति कार्यक्रमको विपक्षमा उभिनु भए तापनि माओवादी केन्द्र आफैँ सरकारमा भएको र एमाले प्रतिपक्ष भएर पनि सरकारले अधि ल्याएका नीति

कार्यक्रमको विपक्षमा मत नराखेका कारण दुवै दललाई वामपन्थी भन्न नसकिने उहाँको धारणा थियो । ‘संसद चलाउन आवश्यक गणपुरक संख्या पनि नपुगेको बखत विधेयक पारित गराउन मद्दत गर्ने एमाले र माओवादी केन्द्रलाई कसरी वामपन्थी भन्न सकिन्छ र ?’, अध्यक्ष रोहितले भन्नुभयो ।

एमाले र माओवादी केन्द्र साँच्चै कम्युनिष्ट हुँदा हुन् त आफू सरकारमा हुँदा किसान र मजदुरको दीर्घकालीन हितका लागि ऐन कानून बनाउनु पर्ने तर नबनाएको, शिक्षा र स्वास्थ्य निःशुल्क र अनिवार्य नगरेको विचार राख्दै बिजुक्छेले नेपालका कतिपय कम्युनिष्ट भनिएका पार्टीहरू भारतीय बिस्तारवादबाट किनिएको बताउनुभयो ।

उहाँले वर्षौं वर्ष संसदीय दलको बैठक समेत बस्न नसकेको कांग्रेस लोकतान्त्रिक पार्टी हुन नसक्ने धारणा प्रस्तुत गर्दै क्षेत्रीय,

धार्मिक अनुदारवादी, साम्प्रदायिक, सामन्तहरूका पार्टीहरू समेटिएको कथित लोकतान्त्रिक गठबन्धन लोकतान्त्रिक नभएको बताउनुभयो ।

नेमकिपाले चुनावलाई जनताबीच राजनीतिक विचार प्रचार गर्ने र सचेत बनाउने अभियानको रुपमा उपयोग गर्ने नीतिबारे प्रष्ट पाँदै अध्यक्ष रोहितले क्रान्तिका लागि संसदलाई उपयोग गर्ने र संसदभित्र पनि देश र जनताको विरोधमा ल्याइएका ऐन कानूनविरुद्ध संघर्ष गर्ने नीति क्रान्तिकारी संसदवादी नीति भएको विचार राख्नुभयो ।

उहाँले नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलनभित्र पसेका पूँजीवादी विचारका पक्षधर नेता र कार्यकर्ताविरुद्ध संघर्ष गर्नु पर्ने विचार राख्नुभयो ।

अध्यक्ष बिजुक्छेले भेटाए जति खान नछोड्ने शासक दलहरू अघोरी बाबा चरित्रका

भएको बताउनुभयो ।

उहाँले एमाले, कांग्रेस र माओवादी केन्द्रका नेताहरूमध्ये एक चौथाई नेताहरू भारतीय शासक वर्गबाट परिचालित भएको धारणा राख्नुभयो ।

नेमकिपाका केन्द्रीय सचिव प्रेम सुवालले मदन भण्डारीको हत्या विरुद्ध आन्दोलन गरेका एमालेका नेताहरू आफू सरकारमा जाँदा समेत भण्डारीका

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०४६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन वि.सं. २००६ माघ
हिराकाजी महर्जन वि.सं. २०१७ माघ
राजमान माली वि.सं. २०२५ मंसिर
राजेन्द्र महर्जन वि.सं. २०३० चैत्र

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक २९, २०७४ कार्तिक १० गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेस्कटप

सम्पर्क कार्यालय: जहूँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

मतदाता सचेत होऔं

संघीय संसद र प्रदेश संसदको निर्वाचनमा पहिलो चरण मंसिर १० र दोस्रो चरण मंसिर २१ गते हुने भएको छ । दुवै चरणको लागि निर्वाचन प्रक्रिया १० गते हुनेको लागि कार्तिक ५ गते र २१ गते हुनेको लागि कार्तिक १६ गते बिहीबार सुरु भयो ।

देशको नीति नियम बनाउने संसदमा हामी मतदाताहरूले कस्तो सांसदलाई निर्वाचित गरी पठाउँदछौं अब मतदाताहरू सचेत हुने बेला भएको छ ।

ऐतिहासिक जनआन्दोलन २०४६ मा राजनैतिक परिवर्तन भएको यो ७४ साल पुग्दा २८ वर्ष पुरा भयो ।

२८ वर्षमा नेपाली काँग्रेस, एमाले र ६३ सालपछि माओवादीले समेत पटकपटक शासन गरे ।

बहुदलीय प्रजातन्त्र पुनःस्थापनादेखि गणतन्त्र नेपालसम्मको स्थिति हेर्दा नेपाली जनताको योगदान र बलिदान शासन सत्तामा पुग्नेहरूको लागि भ्याङ्ग मात्र भएको छ ।

हामीलाई भ्याङ्ग बनाएर माथि पुग्ने अनि माथि पुगिसकेपछि बिसर्ने, नचिन्ने र योगदान र बलिदानको कदर नगर्ने प्रवृत्तिले गाँजेको छ ।

सत्ता स्वार्थ, भागबन्दा र पार्टी र व्यक्तिगत स्वार्थमा सत्तामा पुगेका नेता, एमाले, माओवादी चुर्लुम्म डुवेका छन् ।

पञ्चायती व्यवस्थाको दुर्गुण काम गर्न नेता, एमाले र माओवादी कहिल्यै पछि परेनन् । जसले गर्दा देशमा भ्रष्टाचारी बढेको छ । ती शासक दलहरू देशभक्ति पनि बन्न सकेनन् । छिमेकी देश भारतीय एकाधिकार पूँजीले प्रत्यक्ष प्रभाव पारेपनि सत्ता गुम्ने दरले चुईक्क समेत बोल्न सकेन । देशको चारैतिर सीमा अतिक्रमण अहिले पनि रोकेको छैन भने भारतले ६ महिनासम्म नाकाबन्दी गर्दा समेत एक शब्द नबोल्ने ती शासक दलहरू विदेशी दलाल पार्टीहरूलाई चिन्ने बेला निर्वाचन पनि एक हो ।

भ्रष्टाचारी र विदेशी दलालको पगरी मेटाउन बाम गठबन्धन र लोकतान्त्रिक गठबन्धनको नाटक मञ्चन गरिदछन् । बाम गठबन्धन र लोकतान्त्रिक गठबन्धन देशको अहित हुने संविधान संशोधनको मेसो बन्ने भारतको तयारी हो भन्ने दुवै गठबन्धनलाई भारतले स्वागत र खुसी व्यक्त गरेकोबाट प्रष्ट भएको छ ।

प्राविधिक शिक्षा र आर्थिक विकास

— नविन किशोर गैह

राष्ट्रिय योजना आयोगले गत जुनमा प्रकाशित गरेको दिगो विकास लक्ष्यको आधारभूत प्रतिवेदनअनुसार नेपाल ४८ वटा अति कमविकसित देशमध्ये एउटा हो । एक दशक लामो सशस्त्र द्वन्द्वबाट गुज्रिएको यो देश त्यसपछिको त्यसभन्दा लामो अवधिको राजनीतिक संक्रमण अन्त्य गर्न प्रयासरत छ । राज्य निर्माणको इतिहास निकै पुरानो भएको नेपालमा अहिले प्रतिव्यक्ति आय करिब ८५० अमेरिकी डलरको हाराहारीमात्र हुनु विडम्बना हो । नेपालमा क्रियाशील सबै राजनीतिक दल र तिनका नेता अब नेपालको प्रमुख मुद्दा आर्थिक विकास हो भन्नेमा एकमत छन् । कूलगार्हस्थ उत्पादनको ठूलो हिस्सा वैदेशिक रोजगारीमा जाने युवाले पठाउने विप्रेषण आयले ओगटेको देश नेपालका सबै नागरिकको तत्कालको सपना पनि विकसित र समृद्ध नेपाल आफ्नै पालामा निर्माण गर्नु हो ।

नेपाल किन बनेन ? नेपालको आर्थिक विकास किन भएन ? र नेपालको विकास कसरी सम्भव छ ? यी र यस्ता विषयमा केही पहिलेदेखि नेपालमा गम्भीर बहस हुँदै आएको छ । नेपालको संविधानको प्रस्तावनामै आर्थिक समानता र समृद्धि सुनिश्चित गर्ने समाजवादप्रति प्रतिबद्ध रही समृद्ध राष्ट्र निर्माण गर्ने उल्लेख गरिएको भए पनि अझै विकासको स्पष्ट खाका तय गरेर त्यसअनुसार कार्य हुनसकिरहेको छैन । आर्थिक विकास रोजगारीको सिर्जना र नागरिकको जीवनचर्या समृद्ध गराउन केन्द्रित रहने क्रियाकलाप हुन् । आर्थिक वृद्धिदर, कूलगार्हस्थ उत्पादन, रोजगारीको अवस्था, गरिबी दर, मानव विकास सूचकाङ्क र नागरिकको जीवनस्तरजस्ता सूचकहरूले देशको आर्थिक विकासको अवस्था दर्शाउँछन् ।

शिक्षा देशको आर्थिक विकासको प्रमुख आधार हो । देशको आर्थिक विकासमा प्राविधिक शिक्षाले खेल्ने भूमिका अझै ठूलो छ । नेपालमा धेरै पहिलेदेखि व्यावसायिक सीपकै आधारमा जातहरूको वर्गीकरण गरिनु र दक्ष सीप प्रयोग गरेर

निर्माण गरिएका पुराना संरचना एवं काठ र ढुङ्गालगायतका उत्पादन धेरैमात्रामा हुनुले यहाँ प्राविधिक शिक्षा लिने र दिने चलन प्राचीन समयदेखि रहँदै आएको मान्न सकिन्छ । तर, नेपालमा प्राविधिक शिक्षाको औपचारिक सुरु वि.सं. २००४ बाट भएको हो । त्यसपछिका विभिन्न कालखण्डमा नेपालमा प्राविधिक शिक्षाको विकासका लागि फरक-फरक प्रयोग गरिए पनि आशा गरेअनुसार ती सफल हुन सकेनन् ।

‘देशको आर्थिक उन्नतिका लागि योग्य, सक्षम, प्रतिस्पर्धी र उत्पादनशील जनशक्ति तयार गर्न र सबैका लागि रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका अवसरको व्यापक विस्तार गरी सबै इच्छुक नागरिकका लागि समावेशी एवम् समतामूलक पहुँच स्थापित गर्ने’ प्रमुख उद्देश्य राखेर प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम नीति, २०६९ निर्माण गरिएको छ । यी प्रयासको अध्ययनबाट राज्यले प्राविधिक शिक्षाको क्षेत्रलाई आफ्नो मुख्य अंगको रूपमा स्वीकार गरेको तथ्य बुझ्न सकिन्छ ।

नेपालमा वार्षिक करिब पाँच लाख युवा श्रम बजारमा प्रवेश गर्छन् भन्ने तथ्याङ्क छ । तर ती युवासँग बजारमा बेचनको लागि प्राविधिक ज्ञान वा सीप असाध्यै कम हुन्छ वा हुँदैन हुँदैन । प्राविधिक शिक्षाले व्यक्तिको आर्थिक प्रगतिको लागि आवश्यक सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञान प्रदान गर्छ र व्यावहारिक ज्ञानले व्यक्तिलाई प्रतिस्पर्धात्मक बजारका लागि आवश्यक प्राविधिक सीपयुक्त बनाउँछ । विज्ञानप्रविधिमा दिनहुँ नयाँ परिवर्तन भइरहेका छन् । मानिसका धेरै पेसा अभिन्नरूपमा प्रविधिमा आश्रित बनेका छन् । यसले प्राविधिक शिक्षाको सान्दर्भिकता बढाएको छ ।

राजनीतिक दल र तिनका भातृ संगठनले विभिन्न दस्तावेज र भाषणमा भन्ने गरेको वैज्ञानिक शिक्षा वा व्यक्तिलाई गरिखान सिकाउने शिक्षा नै प्राविधिक शिक्षा हो ।

यस्तो शिक्षामा उद्योग, व्यावसायिक उत्पादन र सेवा क्षेत्रका लागि आवश्यक पर्ने व्यावहारिक ज्ञान र सीप समावेश भएका हुन्छन् । प्राविधिक शिक्षाले व्यक्तिलाई औद्योगिक रोजगारी, स्वरोजगारी वा उद्यमशीलताका लागि दक्ष बनाई उत्पादकत्व वृद्धि गराउँछ । दक्ष जनशक्तिले देशको आर्थिक एवं भौतिक विकासमा महत्वपूर्ण योगदान गर्ने हुनाले यिनलाई देशकै सम्पदाको रूपमा पनि लिइन्छ । यस्ता सम्पदा उत्पादन गर्ने प्राविधिक शिक्षाको देशमा ठूलो महत्त्व रहन्छ । देशमा उपलब्ध सबै स्रोत सदुपयोग गरेर अधिकतम लाभ लिन पनि प्राविधिक शिक्षाको उचित विकास र सुदृढीकरणबाट मात्र सम्भव हुन्छ ।

देशको सबै क्षेत्रको समानुपातिक विकासमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने प्राविधिक शिक्षाको क्षेत्र विवादित हुनुलाई कदापि शुभ मान्न सकिदैन । नेपालको शिक्षा प्रणालीले बेरोजगारहरूको संख्यामात्र बढायो भन्ने चेतफी आरोप लागिरहेको बेला प्राविधिक शिक्षाको क्षेत्रलाई यसको मर्मअनुसारनै विकास गर्न पहल गर्नु सम्बद्ध सबैको कर्तव्य हो ।

नेपालले सन् २०३० सम्ममा सबै ठाउँबाट सबै प्रकारका गरिबीको अन्त्य गर्ने, भरपर्दो, समावेशी र दिगो आर्थिक वृद्धि तथा सबैका लागि पूर्ण र उत्पादनमूलक रोजगारी

एवं मर्यादित कामको प्रवर्द्धन गर्नेलगायतका दिगो विकासका लक्ष्य तय गरेको छ । तोकिएको समय सीमाभित्रै यी लक्ष्य हासिल गर्न पनि प्राविधिक शिक्षाको विकासबाट मात्र सम्भव हुन्छ । प्राविधिक शिक्षाको क्षेत्रमा लगानी अपेक्षाकृत बढी भए पनि यसले दिने प्रतिफलको मूल्य धेरै महत्त्वपूर्ण हुन्छ । नेपालको समावेशी आर्थिक विकासको लागि प्राविधिक शिक्षालाई विभिन्न शिक्षालयमार्फत् देशका सबै भागमा विकास र विस्तार गरी सबै नेपालीको सहज र सरल पहुँच स्थापित गर्नेतर्फ सरोकारवाला सबैको ध्यान जान अति जरूरी छ ।

गत साता आर्थिक चलखेल गरेर केही प्राविधिक शिक्षालयलाई सञ्चालन अनुमति दिइएको समाचार प्रकाशित भए । धेरैतर्फबाट विरोध भइरहँदा यस्तो निर्णय गर्नु जरूरी थिएन । अझ यही विषयलाई लिएर शिक्षा क्षेत्रमात्र नभएर सम्पूर्ण समाजप्रति नै जिम्मेवार बन्नुपर्ने पक्षहरूबीच दोषारोपण चलनु र प्राविधिक शिक्षाका क्षेत्रमा क्रियाशील व्यक्ति वा कर्मचारीको मनोबल गिराउने गरी संगठितरूपमा अभद्र र अमानवीय व्यवहार गरिनु अत्यन्त खेदजनक छन् । अब पनि नचेतेर प्राविधिक शिक्षाको क्षेत्रलाई यथास्थितिमै चलाउने सोच राख्ने हो भने समुन्नत नेपाल निर्माणको सपना कहिल्यै पूरा हुनेछैन । यो तथ्य सम्बद्ध सबैले बुझ्न जरूरी छ ।

एउटै उद्देश्य-एउटै नारा
भ्रष्टाचारबाट छुटकारा
हामी सबैको अभिभारा ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

देशका विभिन्न जिल्लामा नेमकिपाको उम्मेदवारी

गरेको थियो ।

काठमाडौं

काठमाडौं जिल्लामा नेमकिपाको तर्फबाट प्रतिनिधिसभा क्षेत्र नं. १ मा कृष्णश्वरी सुवाल, २ मा राजवीर डंगोल, ३ मा मदन श्रेष्ठ ४ मा कृष्णमान श्रेष्ठ, ५ मा वीरबहादुर डंगोल, ६ मा सनकमान महर्जन, ७ मा काशीनारायण डंगोल, ८ मा कृष्णमाया मानन्धर, ९ मा हरिशरण श्रेष्ठ, १० मा हरिकुमार महर्जन तथा प्रदेश सभातर्फ १ 'क' मा रत्नश्वरी चवाल, १ 'ख' मा कृष्णप्यारी भुजु, २ 'क' मा रामचन्द्र बासी, २ 'ख' मा जितेन्द्र डंगोल, ३ 'क' मा कुलनारायण डंगोल, ४ 'क' सविता श्रेष्ठ, ४ 'ख' मा शोभलाल श्रेष्ठ, ५ 'क' नरमान महर्जन, ५ 'ख' रमेश डंगोल, ६ 'क' सुरेन्द्र महर्जन, ६ 'ख' श्यामकुमार महर्जन, ७ 'क' मंगललक्ष्मी राजलवत, ७ 'ख' धर्मसेन महर्जन, ८ 'क' बन्दना महर्जन, ८ 'ख' ज्ञानुमाया दराई, ९ 'क' गुणदास महर्जन, ९ 'ख' पुरुषोत्तम महर्जन, १० 'क' नारायण महर्जन, १० 'ख' हिराकाजी शाहीले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

ललितपुर

ललितपुर जिल्लामा

नेमकिपाको तर्फबाट प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. १ मा सूर्यलक्ष्मी देसार, क्षेत्र नं. २ मा रविना सुवाल र क्षेत्र नं. ३ मा मिलन तुलाधरले उम्मेदवारी दिनुभएको छ भने प्रदेशसभा तर्फ १ 'ख' मा टीकाराम महर्जन, २ 'क' मा राजेन्द्र मान श्रेष्ठ, २ 'ख' मा वीरेन्द्र ताम्राकार, ३ 'क' मा देवेन्द्र माली र ३ 'ख' मा बुद्ध शिल्पकारले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

दैलेख

नेपाल मजदुर किसान पार्टीको तर्फबाट दैलेखको प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. १ मा बमबहादुर सिंह, प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. २ मा नेमकिपा केन्द्रीय सदस्य तथा पूर्व सांसद जयबहादुर शाही, प्रदेश सभा १ 'क' मा जगत ओली, १ 'ख' मा दुर्गाबहादुर थापामगर, २ 'क' मा मोतीराम लम्साल, २ 'ख' मा लालबहादुर कठायतले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

काभ्रे

त्यस्तै काभ्रे प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. १ मा कृष्णबहादुर तामाङ र क्षेत्र नं. २ मा कृष्णकुमार वैद्यमा उम्मेदवारी दिनुभएको छ । प्रदेशसभाअन्तर्गत क्षेत्र नं. १ 'क' मा बिलबहादुर विक, १ 'ख' मा चण्डिका श्रेष्ठ, २ 'क' मा

धनबहादुर तामाङ र २ 'ख' मा हरिप्रसाद मानन्धरले नेमकिपाको तर्फबाट उम्मेदवार दिनुभएको छ ।

कैलाली

कैलालीमा नेमकिपाको तर्फबाट प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. १ मा धनबहादुर थापामगर, क्षेत्र नं. २ रमेशकुमार रावल, क्षेत्र नं. ५ मा नन्दाकुमारी दर्लामी मगर, प्रदेश सभातर्फ क्षेत्र नं. १ 'क' मा गगनबहादुर थापामगर र २ 'क' मा लक्ष्मीकुमारी पुनमगरले उम्मेदवारी दिनुभएको थियो ।

पाल्पा

पाल्पाको प्रदेश सभा तर्फ क्षेत्र नं. २ 'क' मा कमला विकले नेमकिपाको तर्फबाट उम्मेदवारी दिनुभएको थियो ।

अर्घाखाँची

अर्घाखाँची जिल्लाको प्रदेश सभातर्फ १ 'ख' मा गणेश पौडेलले नेमकिपाको तर्फबाट उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

रूपन्देही

रूपन्देही जिल्लाको प्रतिनिधिसभा तर्फ क्षेत्र नं. २ मा सुरेश परियार र क्षेत्र नं. ५ मा हिमलाल पाण्डेले उम्मेदवारी दिनुभएको छ । साथै प्रदेश सभातर्फ २ 'क' मा पदम रसाइली र २ 'ख'

मा हरिसुन्दर बासीले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

सप्तरी

सप्तरी जिल्लामा नेपाल मजदुर किसान पार्टीको तर्फबाट प्रदेश सभा क्षेत्र नं. १ 'क' मा अशोककुमार भा, प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. २ मा निरोदेवी ठाकुर, क्षेत्र २ को प्रदेश 'क' मा युगेश्वर मण्डल, 'ख' मा सन्तोषकुमार यादव, प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र नं ३ बाट दिपुकुमार यादव, प्रदेश सभा क्षेत्र 'क' मा इब्राहिम मंसुरी र 'ख' मा कमरुद्दिन शेखले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

मोरङ्ग

मोरङ्ग जिल्लामा नेमकिपाको तर्फबाट प्रतिनिधिसभा क्षेत्र नं. २ मा तेजप्रकाश ढकाल, क्षेत्र नं ३ मा गणेश फुयाल, क्षेत्र नं. ४ मा शालिकराम रावत, क्षेत्र नं. ६ मा सुरेन्द्र सापकोटाले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

त्यस्तो प्रदेश सभातिर क्षेत्र नं. ४ 'क' मा जयराम माझी, ६ 'क' मा राजु खड्काले उम्मेदवारी दिनुभएको छ

उदयपुर

उदयपुर मा प्रतिनिधिसभा क्षेत्र नं. २ मा नयनबहादुर काकी र प्रदेश सभातर्फ

२ 'क' मा ताजकुमारी माझी र २ 'ख' मा चन्द्रबहादुर कार्कीले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

धनकुटा

प्रतिनिधि सभामा माधव पोखरेल र प्रदेश 'क' मा जीवन पोखरेल र 'ख' मा दुर्गमान थापाले उम्मेदवारी दिनुभयो ।

बारा

नेमकिपाको तर्फबाट बारा जिल्लामा प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. ३ मा सरल मिया र प्रदेश सभा २ 'ख' मा हरिशंकर मेहता क्षेत्रीले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

पर्सा

पर्सा जिल्लाको प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. १ मा सरोजकुमार साह, क्षेत्र नं. ३ मा इस्लाम मिया र क्षेत्र नं. ४ ले साह मिया तेलीले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

रौतहट

रौतहट जिल्लामा नेमकिपाले प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. १ मा हरिसुन्दर राय यादव, क्षेत्र नं. २ मा सुरेश यादव, क्षेत्र नं. ३ मा विनोद साह र क्षेत्र नं. ४ मा वैद्यनाथ प्रसाद चौधरीले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

सिरहा

सिरहा जिल्लाको

प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. १ मा हरिनारायण महतो, क्षेत्र नं. २ मा राजकुमार पासवान, प्रदेश सभातर्फ १ 'क' मा रामदयाल पासवान, २ 'ख' मा श्रीसिया पासवान र ३ 'क' मा सञ्जितकुमार सिंहले उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

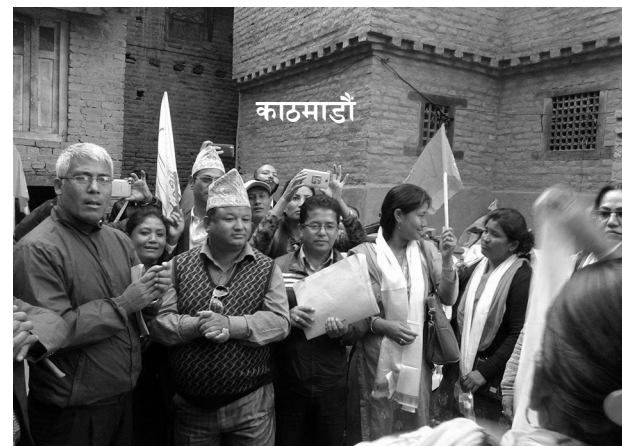
बाँके

प्रतिनिधिसभा तथा प्रदेशसभाको निर्वाचनको लागि बाँके जिल्लामा नेपाल मजदुर किसान पार्टीले उम्मेदवारी दर्ता गरेको छ ।

नेमकिपा बाँके जिल्ला अध्यक्ष बखत थापाको नेतृत्वमा गएको जुलुससहित गएको टोलीले उम्मेदवारी दर्ता गरेको हो ।

प्राप्त जानकारीअनुसार बाँके जिल्लाको प्रतिनिधिसभा क्षेत्र नं. १ मा खड्गराज थापा, क्षेत्र नं. २ मा दलबहादुर परियार र क्षेत्र नं. ३ मा नगेन्द्रबहादुर बुढाले प्रत्यक्षतर्फको उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

त्यस्तै मनप्रसाद आचार्यले प्रदेश सभा क्षेत्र नं. १ 'क' मा, लोकमान पुनले २ 'क' मा, समिर गुरुङ्गले २ 'ख' र भक्तबहादुर बढाले ३ 'क' मा नेमकिपाको तर्फबाट उम्मेदवारी दिनुभएको छ ।

नक्कली समाजवादीहरूबाट सावधान

अंग्रेजी चिन्तक सी ई एम जोडले भनेका थिए, ‘समाजवाद त्यस्तो एउटा टोपी जस्तै भयो जसलाई सबैले लगाउँदा-लगाउँदा त्यसको मुल आकार नै बिग्रिसकेको छ ।’ समकालीन नेपालको लागि जोडको यो भनाई निकै सान्दर्भिक बनेको छ । एकातिर एमाले र माओवादी केन्द्र ‘समाजवाद’ स्थापना गर्न ‘वाम एकता’ को औचित्य पुष्टि गर्न लागेका छन् । मंगलबार नेपाली काँग्रेसले सार्वजनिक गरेको चुनावी घोषणा पत्रमा पनि ‘समाजवाद’ कै चर्चा गरिएको छ । तर व्यवहारमा ती तीनै दलहरूले नेपालमा पूँजीवादी व्यवस्थालाई संस्थागत गरे ।

२०४६ सालपश्चात सबभन्दा बढी सरकारको नेतृत्व नेपाली काँग्रेसले गऱ्यो । नेपालमा नवउदार अर्थव्यवस्थाको लागि सबभन्दा बढी मिहिनेत गर्ने दल नेपाली काँग्रेस हो । उसैका सरकारले सरकारको स्वामित्वमा भएका कलकारखानाहरु कौडीको मोलमा निजीकरण गरिए । शिक्षा-स्वास्थ्य, खानेपानीजस्ता जनताका दैनिक जीवनसँग गाँसिएका क्षेत्रहरुसमेत निजी पूँजीको नाफा नोक्सानको क्षेत्रमा रुपान्तरण गर्ने

कामका शुरुवात काँग्रेसबाटै भएको थियो ।

एमाले र माओवादी केन्द्रले पनि पटक पटक सरकारको नेतृत्व गरे । तर तिनले पनि नेपाली काँग्रेसका सरकारभन्दा मौलिक रुपमा केही भिन्न काम गर्न सकेनन् । बरु नवउदार अर्थव्यवस्थाकै जगलाई बलियो बनाउन उनीहरूले मसला थपे । तसर्थ एमाले र माओवादी केन्द्र नामले भिन्न भए पनि नेकाँ भन्दा कुनै पनि कोणबाट फरक छैनन् ।

आज ती तीनै दलहरूले समाजवादको कुरा गर्न थालेका छन् ।

आफ्नो हातमा सरकारको लगाम हुँदा पूँजीवादको भक्ति गर्ने अनि अहिले चुनावको मुखमा समाजवादको उच्चारण फेरि पनि जनतालाई भुक्त्याउने जालसाफी हो । सस्तो लोकप्रियताको भोक निधान गर्न मात्र उनीहरूले समाजवादको कुरा गरिरहेका छन् । तर वास्तवमा उनीहरु कुनै पनि मापदण्डका आधारमा पनि समाजवादी होइनन् । उनीहरु समाजवादी हुँदा हुन् त किन उनीहरूले आजसम्म समाजवाद स्थापनाको निम्ति किन

कुनै सिन्को भाँचेका छैनन् । बरु किन उनीहरूले समाजवादको उल्टो बाटो हिँडे ? नेपाली जनताले बुझनुपर्ने कुरा स्पष्ट छ, न नेकाँको समाजवाद सत्य हो न त एमाले-माओवादी केन्द्रको समाजवाद इमान्दार कथन हो । राजनीतिक दल एउटा निश्चित दर्शन र लक्ष्यका लागि स्थापना भएका हुन्छन् । ती शासक दलहरु साँचो अर्थमा समाजवादी बन्दोबस्त स्थापनाको लागि इमान्दार भएका भए किन आफ्नो हातमा कार्यकारी अधिकार भएर पनि, व्यवस्थापिकामा आफ्नो बलियो उपस्थिति भएर पनि समाजवादी बन्दोबस्तको भल्को दिने सम्म काम गर्न सकेनन् ? अथवा उनीहरूले त्यसो गर्न चाहेनन् ? तसर्थ उनीहरूले जतिसुकै समाजवादको कुरा गरे पनि उनीहरु समाजवादी होइनन् । उनीहरुको समाजवादको नारा या त भुठ हो वा त्यो पूँजीवादकै स्वरुप मात्र हो । उनीहरूले समाजवादको कुरा गर्दा गर्दै समाजवादको स्वरुप नै भत्काइसकेका छन् । नक्कली समाजवादीहरुदेखि होश पुऱ्याउनु बाहेक नेपाली जनतासँग अर्को बाटो छैन ।

नेपाली वर्नस्टीनहरूलाई चिनौ !

रुसी अक्टोबर क्रान्तिको शतवार्षिकीको अवसरमा आफूलाई क्रान्तिकारी देखाउन र नजिकै आउँदै गरेको प्रादेशिक र संसदीय निर्वाचनमा ‘कम्युनिष्ट’, ‘मार्क्सवादी’, ‘लेनिनवादी’ र ‘माओवादी’ कल्गी लगाएर कम्युनिष्टविरोधी, मार्क्सवाद-लेनिनवादविरोधी र माओ त्से तुङ विचारधारा विरोधी ‘एमाले-माओवादी गठबन्धन’ समेत अक्टोबर क्रान्तिको दिवस मनाएर मजदुर र किसानहरूलाई विश्वासघात गर्ने दाऊमा छन् ।

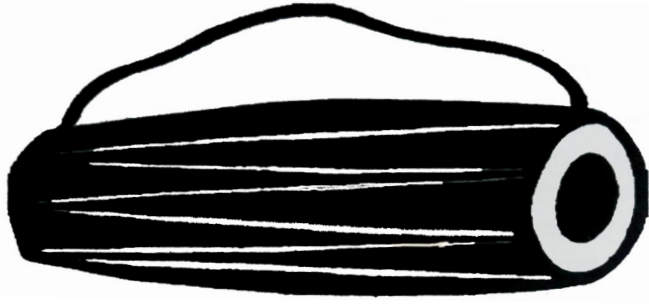
एमालेले चारपटक पूँजीवादी सरकारको नेतृत्व गऱ्यो भने ‘माओवादी केन्द्र’ले तीनपटक पूँजीवादी सरकारको नेतृत्व गऱ्यो । सातपटकसम्म सरकारको नेतृत्व गर्ने एमाले र माओवादी केन्द्रले मजदुर र किसानहरूको जीवनमा मौलिक रुपले परिवर्तन ल्याउने कुन कुन नीति निर्माण गरे, ऐन-कानुन ल्याए र सामन्त वर्ग र पूँजीपति वर्गबाट भड्कानेको शोषणको विरोधमा के कस्ता काम गरे ? अहँ, त्यस्ता समाजमा आमुल परिवर्तन गर्ने केही काम एमाले र माओवादी केन्द्रले गरेनन् । तिनीहरूले कम्युनिष्टको नाममा कामदार वर्गलाई निराश पारे र ‘कम्युनिष्ट’ शब्दलाई नै महत्त्वहीन बनाउने विश्वासघात गरे ।

इतिहासमा यस्ता विश्वासघातीहरूको कमी छैन । कार्ल मार्क्सको मृत्युपछि र रुसी अक्टोबर क्रान्तिभन्दा अगाडि वनस्टिन भन्ने मार्क्सकै शिष्यले क्रान्तिको नाममा धेरै आन्दोलन र हिंसात्मक संघर्षहरू भए, मार्क्सले भन्नुभएको कुराहरु पनि लागू भएन, समय र परिस्थितिमा

पनि धेरै हेरफेर आयो, यसकारण मार्क्सवादमा हेरफेर वा संशोधन गर्नुपर्छ भनी निजले कामदार वर्गलाई छकाउन खोज्यो । उसले भन्यो - ‘शान्तिपूर्ण संघर्षले नै पूँजीवादबाट समाजवादमा विकास हुन्छ, जुलुस-प्रदर्शन जस्ता गतिविधिको दबाब र निर्वाचनबाट संसदमा बहुमत ल्याएर समाजवाद स्थापना हुन्छ र सशस्त्र क्रान्ति आवश्यक छैन शान्तिपूर्ण ढङ्गले नै सत्ता हातमा आउँछ र सर्वहारा वर्गको तानाशाही आवश्यक छैन ।

काउत्स्कीले पनि वर्ग संघर्ष र सशस्त्र संघर्ष आवश्यक छैन भन्यो, हिंसात्मक संघर्षाट राजनैतिक सत्ता फाल्ने विचार हाँस्यास्पद छ भन्यो, ९ महिना नहुँदै पेटको बच्चालाई पाँच महिनै जन्माउन सुडेनीलाई प्रयोग गर्नु नै सशस्त्र संघर्ष बतायो । तिनीहरूकै बाटोमा लागेर खुश्चेभले ‘शान्तिपूर्ण ढङ्गले नै समाजवादमा संक्रमण हुने’ ‘संसदीय बाटोबाटै समाजवाद आउने’ ‘संसदमा स्थायी बहुमत प्राप्त गरेरै कामदार वर्गको राज्य’ प्राप्त हुने फटाहा कुरा गरे । साम्राज्यवादीहरू अब ज्ञानी भए, तिनीहरू अब आक्रमक र अत्याचारी भएनन् यसकारण ‘पूँजीवादसँग शान्तिपूर्ण प्रतिस्पर्धा’ र ‘शान्तिपूर्ण सहअस्तित्व’ को नीतिले नै समाजवादको विजय हुन्छ भनी रुसी जनतालाई विश्वासघात गरे । उसकै बाटो लिएर संशोधनवादी रुसी नेताहरू गोर्भाचोभसम्म पुग्दा सोभियत संघ विघटन भयो, समाजवादको अस्थायी हार भयो र ‘कम्युनिष्ट’ पार्टी पनि विघटन गऱ्यो, विशाल सोभियत संघ १५-

१६ टुकामा विशृंखलित भयो । संसारको सबभन्दा शक्तिशाली र मजदुर वर्गको देश अर्थात् समाजवाद क्रान्तिकारी मार्क्सवादी-लेनिनवादी सिद्धान्त छोड्दा रुसी जनता, अन्य समाजवादी देशहरू र तेस्रो मुलुकका देश र जनताका संघर्षले पनि क्षाति व्यहोर्यो । साम्राज्यवादीहरूको हात बलियो भयो । विश्वको कम्युनिष्ट आन्दोलन रक्षात्मक अवस्थामा पुग्यो । नेपालमा एमाले र माओवादी केन्द्रका नेताहरूकै कारण भारतीय विस्तारवाद र नाटोका साम्राज्यवादी देशहरूको डलरले चल्ने गैरसरकारी संस्थाहरूको कारण नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलनलाई धुजाधुजा पाऱ्यो ।

मादल चिन्हमा छाप किन ?

प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभामा नेपाल मजदुर किसान पार्टीबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले देहायबमोजिमका विषयका लागि संघर्ष गर्नेछन् :-

- १) आर्थिक समानता, सामाजिक न्याय र व्यक्तित्व विकासमा समान अवसरको निम्ति आवश्यक कानुन बनाउन;
- २) शिक्षा-स्वास्थ्य निःशुल्क र स्वदेशमा रोजगारीको बन्दोबस्त गराउन;
- ३) महिलाहरूको श्रमशक्तिको उपयोग र शिशुहरूको उचित पालन पोषणको लागि स्थानीय तहका सबै वडा र टोलहरूमा शिशुस्वाहार केन्द्र सञ्चालन गराउन;
- ४) वैदेशिक रोजगारीको निहुँमा चेलीबेटी बेचबिखन गर्ने, भ्रष्टाचारी, देशद्रोही र देशघातीहरूलाई मृत्युदण्डसहित कारवाही गराउन;
- ५) उत्पादनका मुख्य-मुख्य साधन र सेवा सामाजिकीकरण गराउन;
- ६) देशको आन्तरिक उत्पादन बढाई वर्षेनी खर्बौंको व्यापार घाटा घटाउन;
- ७) देशभक्त उद्योगी-व्यापारीको पक्षमा आवश्यक ऐन-कानुन बनाउन;
- ८) विकास निर्माणमा गुणस्तरहीन, ढिलासुस्ती र अनियमित काम गर्नेहरूलाई तत्काल जेल सजायलगायतको कारवाही गराउन;
- ९) मोटर, मोटरसाइकल, ट्रक, डोजर, बाकु-लोडर, ट्रिपर, बस आदि बाहनहरू र पेट्रोलियम पदार्थ एउटै देशको मात्र खरिद नगराई विभिन्न देशबाट खरिद गराउन;
- १०) राजनीतिमा गुण्डागर्दी, कालाबजारी, तस्करी र अपराधीहरूको हालीमुहाली बन्द गराउन;
- ११) निरंकूश, अलोकतान्त्रिक, प्रतिगामी र दुईदलीय तानाशाही व्यवस्था ल्याउने मतसीमा (थ्रेसहोल्ड) खारेज गराउन;
- १२) भोज-भतेर खुवाउने, सामान र पैसा बाँड्नेलगायत निर्वाचन आचारसंहिता उलंघन गर्ने दलहरूलाई खारेज गराउने कानून ल्याउन;
- १३) महंगी, भ्रष्टाचार र कमिशनतन्त्र नियन्त्रण गराउन;
- १४) नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलनमा देखापरेका संशोधनवाद र अवसरवादलाई उदाग्याई परास्त गर्न;
- १५) नेपाल-भारत खुला सीमा नियमित गराई दुई देशको हित गर्न;
- १६) भारतीय विस्तारवाद र एकाधिकार पूँजीबाट अतिक्रमित नेपाली भूमि र प्राकृतिक स्रोत फिर्ता गराउन तथा आन्तरिक मामिलामा भारतीय हस्तक्षेप एवं थिचोमिचो समाप्त पार्न;
- १७) क्रान्तिकारी संसदवादलाई उपयोग गर्न;
- १८) प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभामा नेमकिपालाई प्रखर प्रतिपक्षको भूमिका निर्वाह गराउन ।

छाप के मा ? मादलमा !

निर्वाचन परिचालन समिति
नेपाल मजदुर किसान पार्टी

प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभाका निर्वाचन क्षेत्र र समानुपातिक सिट संख्या				
प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभाका निर्वाचन क्षेत्र र समानुपातिक सीट संख्या				
प्रदेश	प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र	प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र		
		पहिलो हुने निर्वाचित हुने	समानुपातिक	समानुपातिक तर्फ बन्दसूचीमा सूचीकृत गर्नुपर्ने उम्मेदवारको न्यूनतम संख्या
१	२८	५६	३७	४
२	३२	६४	४३	५
३	३३	६६	४४	५
४	१८	३६	२४	३
५	२६	५२	३५	४
६	१२	२४	१६	२
७	१६	३२	२१	३
जम्मा	१६५	३३०	२२०	४

सीमा क्षेत्रमा जनतालाई बलियो जरा गाड्न सीको आग्रह

पेइचिङ । चीनका राष्ट्रपति सी जिन फिङले हिमालय नजिकको दक्षिणपश्चिमी चीनको तिब्बती स्वशासित क्षेत्रको ल्हुन्चे काउन्टीको एक पशुपालक परिवारलाई सीमा क्षेत्रमा बलियो गरी जरा गाड्न, चिनियाँ भूमिको रक्षा गर्न र आफ्नो गृहनगरको विकास गर्न उत्साहित भएर लाग्न बताएका छन् ।

चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीका महासचिव तथा केन्द्रीय सैनिक आयोगका अध्यक्ष समेत रहेका सीले शनिबार तिब्बती पशुपालक परिवारले आफ्नो काउन्टीको बारेमा लेखेको पत्रको जवाफमा त्यस्तो आशयको जवाफ पठाएका थिए ।

सीले चिनियाँ भूमि रक्षाको लागि तिब्बती परिवारले खेलेको भूमिकाको कदर गर्दै सीमा क्षेत्रमा उनीहरूको वफादारिता र योगदानको लागि आभार व्यक्त गरे ।

देशमा शान्ति नभई

करौडौं परिवारको जीवनमा पनि शान्ति हुन सक्दैन ।', सीले लेखेका छन् ।

उनले सीमा क्षेत्रका अरु पशुपालक परिवारलाई सीमा क्षेत्रमा गाल्सान फुलजस्तै गरी जरा गाड्न उत्साहित गर्ने आशा व्यक्त गर्दै चिनियाँ भूमिको अभिभावक र सुखी शहरका निर्माता हुने विश्वास व्यक्त गरे ।

सीले उन्नाइसौं महाधिवेशनपश्चात चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीले सबै आदिवासी जनताको जीवनमा स्तरोन्नति गर्न सहयोग गर्ने बताउनुभयो ।

तिब्बतको एक परिवारका दुई जना छात्राहरूले पेइचिङमा उन्नाइसौं महाधिवेशन चलिरेहँदा सीमा क्षेत्रका जनताको जीवनबारे सीलाई पत्राचार गरेका थिए ।

इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग ल्यावको उद्घाटन: समाजसेवी, शिक्षाप्रेमी जर्मनी नागरिक विल्फ्रेड रोफनले कार्तिक १५ गते उद्घाटन गरिएको जनसेवा माविको प्राविधिक कक्ष ।

संरा अमेरिकी....

हत्यारा पत्ता लगाउन नसकेको विचार राख्नुभयो ।

पञ्चायतकालका अपराधी र पञ्चहरूलाई एक एक गरी पैसा लिदै काँग्रेस र एमालेले पार्टी भित्र्याएका कारण नेपालमा २०४६ सालपश्चात राजनीतिक विकृतिको बढेको धारणा राख्दै वाम र लोकतान्त्रिक गठबन्धन दुवै भारतीय दलहरूको गठबन्धन भएको धारणा राख्नुभयो ।

उहाँले प्रधानमन्त्रीले जिम्मेवारीबाट हटाइसकेका माओवादी केन्द्रका मन्त्रीहरू सरकारमा बसेर अभै भत्ता पचाइरहनु राजनीतिक अनैतिकता भएको बताउनुभयो ।

नेमकिपा भक्तपुर जिल्ला समितिका उपाध्यक्ष सुरेन्द्रराज गोसाईंले चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टी अनुशासनमा दिइरहेको जोडबारे प्रकाश पार्दै

पार्टी अनुशासन पार्टीको विकासका लागि मात्र नभई देशको रक्षाका लागि पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण हुने विचार राख्नुभयो ।

नेमकिपा भक्तपुर जिल्ला समितिका अध्यक्ष न्हुछेभक्त फोजूको सभापतित्वमा भएको भेलामा नारायणबहादुर दुवाल र नीरज लवजूले पनि बोल्नुभएको थियो ।

जनसेवा....

गर्दै काठमाडौंको कीर्तिपुरका विभिन्न विद्यालयका ७५ जना विद्यार्थीहरूलाई प्राइमरी एजुकेशन प्रोजेक्टको माध्यमबाट शैक्षिक सहयोग भैरहेको बताउनुभयो । जनसेवा र पीडपीले सहयोगलाई सदुपयोग गरेकोमा सराहना पनि व्यक्त गर्नुभयो ।

विद्यालयका प्राचार्य नन्दकुमारी महर्जनले कोष मार्फत हरेक सामाजिक गतिविधि अगाडि बढाउन सुझाव दिनुभयो ।

कार्यक्रममा कोषका सचिव पवित्रा शाक्यले संस्थाको वार्षिक प्रगति विवरण प्रतिवेदन र कोषाध्यक्ष रुपा महर्जनले आर्थिक प्रतिवेदन पेश गर्नुभएको थियो ।

कोषका अध्यक्ष राजेन महर्जनको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा विद्यालयका सल्लाहकार ई. पद्मलाल महर्जन, अभिभावक शिक्षक संघका अध्यक्ष चन्द्र बानियाँले पनि बोल्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा सेवा ज्येष्ठताको आधारमा सहायक प्रअ दुर्गाबहादुर महर्जनलाई सम्मान गरिएको थियो ।

यस कोषमा आ.व. २०७३/०७४ मा ४३ लाख ६९ हजार ६९३ रुपैयाँ ५० पैसा रहेको कोषाध्यक्षको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ भने शिक्षकद्वय स्व. रमेश महर्जन र स्व. रामशंकर महर्जनको स्मृतिमा स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने निर्णय पनि भएको छ ।

समृद्धि कीर्तिपुरको लागि आवधिक योजना

- सरब कुमार महर्जन

समृद्धिको लागि आवधिक कार्ययोजना आवश्यक हुन्छ । आवधिक कार्ययोजना विना समृद्धि सम्भव देखिँदैन, हुँदैन पनि । आवधिक योजना भन्नाले ५, १०, १५ वर्षे दीर्घकालिन योजना बनाइ कार्यान्वयन गर्नु हो । आवधिक योजना बनाउन स्थानीय जनसमुदायको अनिवार्य सहभागिता हुनु पर्दछ । समुदायको सहभागिता विना बनाएको योजना कार्यान्वयनमा कठिन हुन्छ । योजना कागजमा मात्र सिमित हुन्छ । त्यसैले अवको समृद्धि कीर्तिपुरको लागि ५ वर्षे कार्ययोजना बनाउन पहल गर्नुपर्दछ । स्वभाविक रूपमा योजना साना, ठूला, एक वर्षे, दुई वर्ष देखि ५ वर्षसम्म पनि लगातार गर्नुपर्ने पनि हुन सक्छ । योजना के हो, कहाँ लागु हुन्छ ? कति समय लाग्छ, कति लागत लाग्छ ? त्यस योजनाबाट लाभान्वित हुने समुदाय कुन हुन ? योजना कसरी सम्पन्न हुन्छ जस्ता सामान्य ज्ञान नगरवासीलाई अग्रिम जानकारी गराउने गरी आवधिक योजना बनाउने हो भने पक्कै पनि समृद्धि कीर्तिपुर बन्छ पनि ।

हामीलाई थाहा छ, योजना विभिन्न किसिमका हुन्छन् । योजना विभिन्न उमेरका लागि बन्नु पर्दछ । योजना समानुपतिक र विपन्नताबाट सम्पन्नतर्फ, विकटबाट सुगमतर्फ, टाढालाई नजिक बनाउने, राम्रोलाई अझ राम्रो बनाउने, अभावबाट प्राप्तिको लागि हुनु पर्दछ । तर योजना कुनै निश्चित समुदाय, बस्तिको लागि मात्र नभई समग्रतामा सम्पूर्णताको लागि हुनु पर्दछ ।

पहिले, योजना भन्नाले भौतिक पूर्वाधारलाई मात्र लिने गर्दथ्यो तर आज योजनालाई बृहत् रूपमा हेर्ने गरिन्छ । निश्चित रूपमा भौतिक पूर्वाधार अत्यावश्यक छ । भौतिक पूर्वाधार भन्नाले बाटो,

सडक वा यातायात सञ्जाल, बृहत् ढल निकास, खानेपानी व्यवस्थापन, उर्जा तथा विद्युत सुविधा, पर्यटकीय स्थल मठ-मन्दिर पाटीपौवा, शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्बन्धित आवश्यक भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण, कृषि, सिचाइ,

वातावरण संरक्षण तथा हरियाली प्रवर्द्धन, सरसफाई तथा फोहर व्यवस्थापनको लागि आवश्यक अन्य भौतिक पूर्वाधारहरूलाई लिनु पर्दछ ।

त्यस्तै नेपाल सरकारले केहीवर्ष पहिलेदेखि बाल, महिला, जेष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रम र योजनालाई पनि अनिवार्य समेट्नु पर्ने गरिएको भएपनि स्थानीय सरकारको निर्वाचनपछि निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले अनिवार्य नगरिएको तर मागको आधारमा कार्यक्रम गर्ने गरेको अवस्था छ । अव स्थानीय सरकार तथा जनप्रतिनिधिहरूले विकास निर्माणका योजना बनाउन सहभागिमूलक छलफल थाल्नु पर्दछ । सहभागिमूलक भन्नाले समाज वा वडा तथा नगरमा सक्रिय विभिन्न दल, संघ-संस्था, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, समाजसेवी, बुद्धिजीवीहरूको व्यापक सहभागी बनाइ योजना छनौट गर्ने, उपभोक्ता समिति गठन गर्ने, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूबीच समन्वय र सहकार्य गरिदिने जस्ता कामहरूमा पहल गर्नु पर्दछ । आजको बस्तुस्थितिको विवरण लिई अव के, कसरी, किन, कहाँ, कुन योजना, कति वर्षमा सम्पन्न गर्ने हो कार्ययोजना बनाउनु पर्दछ । जस्को कारण कुन योजना कहिले गर्ने, को-को सहभागी हुने जस्ता विषयहरू अग्रिम थाहा भयो भने जनसमुदायको सहभागिता बढ्छ र कार्य समयमा नै सम्पन्न हुन्छ । आज जनसमुदायलाई योजना के हो ? कसरी बनाइन्छ ? प्राथमिकता कसरी निर्धारण गर्ने, कुन महिनामा केलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने हो आदि इत्यादिलाई पनि आवधिक योजनाभित्र राखेर नै काम गर्नु पर्दछ ।

हुन त आवधिक योजना वडा, तथा नगरपालिका कार्यालय, कीर्तिपुरमा क्रियाशिल सबै राजनीतिक दल, संघसंस्था, सहकारी, समूह तथा परिवारले पनि बनाउनु पर्दछ । आवधिक योजना बनाई काम गर्दा कुन काम कुन समयमा गर्दा उपयुक्त हुन्छ

उचित समय तालिका बनाउनु पर्दछ । कार्ययोजना अनुसार काम गर्दा त्यसको नतिजा मापकयोग्य हुन्छ । कार्ययोजना बनाउँदा आर्थिक, लगानीलाई, तथा आयव्ययलाई पनि अनुमानित गर्नु पर्दछ । प्रस्तावित कार्ययोजना माथि व्यापक छलफल गरी निर्णयमा पुगनु पर्दछ । कार्य योजना बनाउने मात्र हैन सबैलाई कार्ययोजना बनाउन सक्षम पनि बनाउनु पर्दछ । दैनिक, साप्ताहिक, मासिक, त्रैमासिक, अर्धवार्षिक, वार्षिक कार्ययोजना बनाइ काम गर्ने हो भने मूल्याङ्कन गर्न पनि सजिलो हुनेछ र अनुगमन गर्न पनि सहज हुने हुन्छ । भौतिक निर्माणको मात्र हैन हाम्रो व्यापारिक, औद्योगिक तथा समुदाय सशक्तिकरणको पनि कार्ययोजना हुनु पर्दछ । सामाजिक, शैक्षिक, स्वास्थ्य, आर्थिक, साँस्कृतिक विकासका लागि पनि कार्य योजनाले समेट्नु पर्दछ । कार्ययोजना विना काम गर्दा कुन कार्य कहिले, किन, कसरी, कहाँ, को-को सहभागी हुने, कति लागत चाहिने आदि अनुमान नभई क्षणिक कसैको आग्रहमा, कसैको लहलहमा काम गर्दा त्यसको प्रतिफल पनि राम्रो नहुन सक्छ ।

कार्ययोजना बनाई काम गर्दा हिजोको अवस्था के कस्तो थियो । आज के कति प्रगति भयो र भविष्यमा त्यसको प्रभाव कस्तो पर्न सक्छ सहज अनुमान गर्न सकिन्छ । त्यसैले समृद्धि कीर्तिपुर निर्माणको कार्य योजना हामीले आ-आफ्नो ठाउँबाट थालनी गरौं, वडा नगरको कार्य योजना बनाउन सहयोग गरौं । आफ्नो संघसंस्थामा कार्ययोजना निर्माण गरौं । कार्य योजनाभित्र बसेर काम गरौं । समृद्धि कीर्तिपुर निर्माण गरौं ।

भाषा, साहित्य व संस्कृतिया सः

नेवाः एफ.एम १०६.६

NewaFM
106.6 MHz

नेवाः एफ.एम. १०६.६

न्यामासिमा, च:ध्वाखा, किपू-२
फोन ल्या: ४३३४२२२

विहटिछचटिछ (२४ सै घण्टा) न्यनादिसँ/न्यंकादिसँ

नेवाः जुयागुया गौरव यानादिसँ

अनक मिडिया प्रा.लि.

न्यामासिमा, च:ध्वाखा, किपू-२
इमेल: ankmedia.newafm@gmail.com

वडा नं. ८ र १: वडा च्याम्पियन

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर बास्केटबल एकेडेमी र कीर्तिपुर नगरपालिकाको संयुक्त आयोजनामा भएको सातौँ कीर्तिपुर नगर अन्तर वडा बास्केटबल प्रतियोगितामा महिलातर्फ वडा नं. ९ र पुरुषतर्फ वडा नं. १ च्याम्पियन हुन सफल भयो ।

शनिबार भएको फाइनल खेलमा महिलामा वडा नं. ९ ले वडा नं. ८ लाई १२-८ ले र पुरुषमा वडा नं. १ ले १० लाई ७२-३४ ले पाखा लगाएको थियो ।

सार्वभौमिकता रक्षाको लागि खेलकुद

भक्तपुर । कार्तिक ९ गतेदेखि सुरु भएको भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा आयोजित नगरस्तरीय अन्तर विद्यालय खेलकुद प्रतियोगिताको पुरस्कार वितरण समारोह सोमबार सहिद स्मृति खेलमैदानमा सम्पन्न भयो । कार्यक्रममा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका केन्द्रीय सचिव एवं भक्तपुर नगरपालिकाका पूर्वप्रमुख प्रेम सुवालले देशको सावभौमिकता रक्षाको लागि खेलाडीहरू जागरुक हुनुपर्ने बताउँदै खेलबाट मित्रता, स्वास्थ्य र अनुशासन विकास हुने बताउनुभयो । भक्तपुरलाई शैक्षिकमा मात्र नभई अब खेलकुदका साथै स्वास्थ्य जनशक्तिको गन्तव्य स्थल बनाउनुपर्नेमा उहाँले जोड दिनु भयो ।

‘राणाशासन तथा पञ्चायतकालमा जनताले पढ्न पाएनन् । गणतन्त्र स्थापना भएको १५ वर्ष हुँदा पनि गरिबका छोराछोरीहरूले पढ्न नपाउनु सबै सरकारमा गएका शासक दलहरूको षड्यन्त्र हो ।’ सचिव सुवालले बताउनुभयो । उहाँले खवप विश्वविद्यालय स्थापना गर्ने भक्तपुरका जनताको चाहना शासक दलहरूका संकीर्णताका कारण बिस्तार भइरहेको बताउनुभयो ।

बोसीगाउँमा व्याडमिन्टन प्रतियोगिता हुने

चन्द्रागिरी । बोसीगाउँ व्याडमिन्टन समूहको आयोजनामा सात गाउँले जात्राको उपलक्ष्यमा प्रथम खुला पुरुष डबल्स व्याडमिन्टन प्रतियोगिता हुने भएको छ ।

यही मंसिर १ गतेदेखि ८ गतेसम्म बोसीगाउँ व्याडमिन्टन कोर्ट बुद्ध मन्दिर अगाडि हुने प्रतियोगिताको लागि अन्तिम नाम दर्ता कार्तिक २९ गते विहान १० बजेसम्म तोकिएको छ ।

विद्यालयस्तरीयमा ब्राइट होरिजन प्रथम र कमल अँग्रेजी माध्यमिक विद्यालय दोस्रो भएका थिए ।

विजयी खेलाडीहरूलाई कीर्तिपुर नपाका प्रमुख रमेश महर्जनले ट्रफी प्रमाणपत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

एकेडेमीका अध्यक्ष विजयप्रकाश महर्जनको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा त्रिवि शिक्षाविद् प्रा.डा. रामकृष्ण महर्जनले पनि बोल्नुभएको थियो ।

भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले खेलकै माध्यमबाट विद्यार्थीहरूलाई अनुशासित बनाउन खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरिएको बताउनुभयो । त्यस्तै नयाँ पुस्तालाई खेलमा अगाडि बढाउन तालिमहरू पनि दिनुपर्ने उहाँले बताउनुभयो ।

भक्तपुर नगरपालिकाका उपप्रमुख रजनी जोशीले भक्तपुरलाई नमूना नगर बनाउन खेलमा हौसला दिएजस्तै सफाई अभियानमा पनि जनसहभागिता रहने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले विद्यार्थीहरूलाई विज्ञान प्रविधिको क्षेत्रमा पनि प्रगतिका लागि मिहिनेत गर्न सल्लाह दिनुभयो ।

भक्तपुर नपा, युवा तथा खेलकुद समितिका संयोजक श्यामकृष्ण खत्रीको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा नेमकिपाका सचिव प्रेम सुवाल, नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति, उपप्रमुख रजनी जोशी र वडा अध्यक्षहरूले विजेता खेलाडीहरूलाई पुरस्कार वितरण गर्नुभएको थियो । साथै कार्यक्रममा वडाअध्यक्ष कुमार चवाल र उकेश कवाले पनि बोल्नुभएको थियो भने सहभागी विद्यालयहरूलाई ९ हजार बराबरको खेलकुद सामग्रीहरू हस्तान्तरण गरिएको थियो ।

स्ट्रोक हुने कारण, लक्षण र उपचार

– डा. प्रवीण श्रेष्ठ

मानव शरीरका महत्वपूर्ण अंगहरूमध्ये गिदी वा मगज पनि एक हो । मगजलाई गाडीको इन्जिनसँग दाँजेर हेर्न सकिन्छ । यसमा हरेक पल प्रयाप्त मात्रामा रगत र अक्सिजन सञ्चार हुनुपर्छ । क्षणभरको लागि मात्र मगजमा रगत र अक्सिजन कमी भएमा यसका कोषहरू क्रमशः सुक्दै जान्छन् र अन्त्यमा तन्तुको मृत्यु हुन्छ ।

तन्तु मर्दै जाँदा यसका विभिन्न भागले काम गर्न छोड्दै जान्छ र पक्षघातको अवस्थामा पुग्छ । पक्षघातको अवस्थामा पुग्दा शरीरको एकभाग दायाँ वा बायाँ नचल्ने, मुख बाँगिने, एकापट्टिको हात गोडा नचल्ने हुनसक्छ । यस्तो समस्या वा रोगलाई स्ट्रोक वा पक्षघात भनिन्छ । यो सुरु हुँदा गिदीको सानो भागबाट सुरु हुन्छ र विस्तारै बढ्दै जान्छ । यदि समयमै उपचार गरिएन भने खराबी बढ्दै गएर एक भागको सिँगै गिदीमा असर पर्न सक्छ ।

स्ट्रोकका कारण

स्ट्रोकको प्रमुख कारण मस्तिष्कमा आवश्यक रगत र अक्सिजन सञ्चारमा कमी हुनु हो । रक्तनली साँघुरो भएर रगत बग्ने बाटो बन्द हुँदा रक्तसञ्चार कमी हुन्छ । मस्तिष्कमा रक्तसञ्चार नपुगेमा मस्तिष्क पनि सुक्ने जान्छ । रक्तनली जाम हुनुका कारण नली खुम्चिएर साँघुरो हुनु अथवा कणले रक्तनली बन्द हुनु हो । जुनसुकै कारणले रक्तनली जाम भएपनि मस्तिष्कमा रक्तसञ्चार कम भई स्ट्रोक हुनसक्छ ।

ब्रेन हेमरेज

ब्रेन हेमरेज भनेको मस्तिष्कमा रक्तश्राव अथवा रगत जम्नु हो । यो स्ट्रोकको ठिक उल्टो अवस्था हो । यसमा रक्तसञ्चार अत्याधिक भएर रगत जम्दछ । ब्रेन हेमरेजले पनि मस्तिष्कलाई क्षति पुऱ्याएर पक्षघातको समस्या निम्त्याउन सक्छ ।

स्ट्रोकका अन्य लक्षणहरू

स्ट्रोक हुँदा बिरामी अचानक बेहोस हुने अथवा अर्धचेत अवस्थामा पुग्ने, टाउको दुख्ने, आँखा धमिलो हुने, एक पाटो हात र गोडा लुलो भई प्यारालाइसिस अथवा पक्षघात हुने, क्षारो रोग वा शरीरमा कम्पन हुन हुनसक्छ । माथि उल्लेखित लक्षणहरू मस्तिष्कको कत्रो र कुन भागमा असर परेको छ त्यसमा निर्भर हुन्छ । स्ट्रोक भएको केही दिनदेखि १ र २ सातासम्म असर परेको मस्तिष्कको भाग वरिपरि सुनिएर (ICP) लाई बढाएर मस्तिष्कलाई थप क्षति पुऱ्याउँदछ । त्यसैले स्ट्रोक भएको बिरामी पहिलो केही दिनदेखि केही साता भन्-भन् नाजुक हुँदै जान्छ र अन्तिममा मृत्यु पनि हुनसक्छ । यदि यस्तो बिरामीलाई बचाउन सकियो भने केही सातापछि स्ट्रोक शान्त (

क्रोनिक) अवस्थामा जान्छ र विस्तारै लक्षणमा सुधार आउन थाल्दछ ।

स्ट्रोकको उपचार

स्ट्रोक भइसकेपछि सकेसम्म चाँडै उपचार सुरु गर्नुपर्छ । केही घण्टाभित्रै उपचार थाल्न सकियो भने बन्द भएका नशा खुली मस्तिष्कमा स्थायी असर पर्नबाट जोगाउन वा न्यून गर्न सकिन्छ । यसको उपचार मूलभूतरूपमा औषधी प्रयोग नै हो । औषधि प्रयोग गरी प्रयाप्त मात्रामा मस्तिष्कमा रक्तसंचार, अक्सिजन संचार गराउने र मस्तिष्कको थप क्षति हुन कम गर्न सकिन्छ । उपचारबाट क्षति कम गरी मुटुको अवस्था स्थिर बनाई राख्न सकेमा क्रमैसँग जीवन बच्न सक्छ ।

कहिलेकाँही मस्तिष्कको प्रेसर अत्यधिक बढ्न गएमा शल्यक्रिया आवश्यक पर्न सक्दछ । यी सबै उपचार गर्दागर्दै पनि कहिले काँही समस्या नियन्त्रण गर्न नसकी बिरामीको अवस्था भर्नै नाजुक हुनसक्छ । त्यस्तो अवस्थामा बिरामीलाई भेन्टिलेटर (कृतिम श्वासप्रश्वास) मा राख्नुपर्ने हुनसक्छ । त्यसको बाबजुत पनि बिरामीको अवस्थामा सुधार नआई मृत्यु पनि हुनसक्छ । संसारमा मानिसको ज्यान जाने प्रमुख कारणमध्ये स्ट्रोक पनि पर्दछ । बिरामीको अवस्थामा सुधार भएमा १ र २ महिनापछि बन्द भएको नशा खोल्ने शल्यक्रिया गर्नुपर्ने पनि हुनसक्छ ।

संभावित अन्य समस्या

स्ट्रोक भएको मानिस सुरुको केही सातासम्म ओछ्यानमा परी राख्ने, हलचल गर्न नसक्ने अवस्थामा हुन्छ । त्यसले थप नयाँ शारीरिक समस्याहरू आउन सक्छन् । यस्तो अवस्थामा धेरैलाई छातिको संक्रमणको सम्भावना अधिक हुन्छ । धेरै दिन उही आसनमा सुत्नुपर्दा कफ जमी छातीको अवस्था बिग्रै जान सक्छ । यस्तो हुँदा एण्टीबायोटिकको उपचारबाहेक भेण्टिलेटर पनि आवश्यक पर्न सक्छ । यदि ५ र ७ दिनभन्दा लामो समय भेन्टिलेटरमा राख्नु पर्‍यो भने छाती भन खराब हुनसक्छ । त्यसैले छातीबाट थप कफ निकाल्न र श्वास प्रश्वास सजिलो बनाउन घाँटीको सानो शल्यक्रिया गर्नुपर्ने हुनसक्छ । यस्तो शल्यक्रियामा श्वास नलीमा सानो प्वाल (छेदन) बनाई श्वास फेर्ने पाइप राखिन्छ,

जसको माध्यमबाट छातीमा भएको कफ निकालिन्छ ।

अर्को सम्भावित समस्या हात गोडाको रक्तनली जाम हुनु हो । यस्तो भएमा पछि छाती र मुटुमा समस्या भई भ्रन जटिल हुनसक्ने सम्भावना हुन्छ । शरीरलाई आवश्यक पौष्टिक तत्व, प्रोटीन आदि कमी हुनु अर्को समस्या हो । यस्ता अतिरिक्त जटिलताहरू लामो समय रहँदा हात/गोडा आदिमा खाटे घाऊको पनि जोखिम रहन्छ । बिस्तारै मिर्गौला र कलेजोको काम गर्ने शक्ति कम हुँदै जान सक्छ । यस्ता समस्या सकेसम्म हुन नदिन सुरुदेखि नै ध्यान पुऱ्याउनु पर्छ ।

के स्ट्रोक पूर्ण निको हुन्छ ?

स्ट्रोक पूर्णरूपमा ठिक हुन्छ र हुँदैन भन्न अलि जटिल छ । यसको प्रकार, उपचार प्रविधि, उपचार सुरु गरेको समय, बिरामीको उमेर र उसको अन्य शारीरिक समस्या आदिमा भर पर्दछ । यदि स्ट्रोकले मगजको ठूलो भागमा क्षति पुऱ्याएको छ भने अपेक्षाकृत राम्रो नहुन पनि सक्छ । अरू थप समस्या भएन र केही साता बिरामीलाई बचाउन सकियो भने उसको अवस्थामा क्रमिक सुधार आउने सम्भावना बढ्दै जान्छ । अन्त्यमा बिरामी कुनै सहाराले विस्तारै हिँड्न सक्ने भएपछि पूर्णरूपले पहिलेकै जीवनमा फर्किनसक्ने सम्भावना पनि हुन्छ । प्रायः यस्ता बिरामीहरू जीवनभर लौरोको सहाराले हिँड्नुपर्ने वा हवीलचीयरमै बसी राख्ने वा हिँड्दुल गर्नसक्ने अवस्थामा पुग्छन् ।

यस्ता बिरामीलाई एन्जाइटी र डिप्रेसन जस्ता मानसिक समस्या आउने सम्भावना पनि हुन्छ । तर मनोवल बलियो भएका बिरामीहरू चाहिँ अपेक्षाकृत राम्रो भई क्रमशः पुरानो अवस्थामा फर्किने सम्भावना हुन्छ । कतिपय बिरामीहरू चाहिँ उठबस गर्न सक्ने नभई ओछ्यानमा नै परिराख्ने अवस्थामा पनि हुनसक्छ । संक्षिप्तमा भन्ने हो भने स्ट्रोकका बिरामी केही हदसम्म लुलो, लंगडो, अपाङ्ग अथवा शारीरिक रुपमा दुर्बल हुने सम्भावना हुन्छ ।

परिवारको सहयोग बिरामीको उपचार भनेको मेडिकल टिम (डाक्टर र नर्स) को प्रयासले मात्र सम्भव हुँदैन । परिवारका सदस्यहरूको सहयोग पनि त्यत्तिकै आवश्यक पर्छ । आफन्तले रोगको

गम्भीरतालाई राम्ररी बुझ्नुपर्छ । चिकित्सक एवं उपचार टोलीसँग राम्ररी छलफल गर्नुपर्छ । एक जना सदस्यले कुरा बुझेर सम्पूर्ण सदस्यलाई बुझाउन सक्नुपर्छ । चिकित्सक टोलीले पनि दिनमा एक र दुई पटक परिवारका कुनै सदस्यलाई उपचारको प्रगति वा खतराबारे स्पष्ट जानकारी दिनुपर्छ । जानकारी दिनु डाक्टरको कर्तव्य हो बिरामी पक्षको अधिकार । उपचारका लागि डाक्टरले दिएका सुझाव पालना गर्नु बिरामी पक्षको कर्तव्य हो ।

उपचार भनेको एउटा सामुहिक कार्य हो । बिरामीलाई उपचार गर्ने एकजना मुख्य डाक्टर भएता पनि अन्य थुप्रै डाक्टर तथा नर्स पर्दा पछाडि हुन्छन् । मुख्य डाक्टरलाई नभेट्दा पनि आतिहाल्नु पर्दैन । डाक्टरहरू आफू मातहतमा भर्ना भएका बिरामीबारे २४ घण्टै सम्पर्कमा हुन्छन् । बिरामीको हौसला बढाउनु, उसको स्याहारमा सहयोग पुऱ्याउनु, उपचारको प्रविधिक जस्तैः नर्सिङ केयर, फिजियोथेरापी, आदिमा सहभागी हुनु आदि परिवारका सदस्यको कर्तव्य हो । त्यस्तै अनावश्यक भीड नगर्नु, मोवाइलमा ठूलो स्वरमा कुरा नगर्नु, ठूलो आवाजले संगित नसुन्नु, अरूलाई ‘डिस्टर्ब’ नगर्नु पनि बिरामी पक्षले चिकित्सक एवं उपचार टोलीलाई गर्न सक्ने सहयोग हो । परिवार र चिकित्सक पक्षको संयुक्त प्रयासले बिरामीलाई सहयोग पुग्छ । ‘डाक्टर देउता होइन, तर यमराज पनि होइन’ डाक्टरले बिरामीका लागि शतप्रतिशत मेहेनत गर्छ, प्रयास गर्छ । नतिजा ईश्वरले दिन्छन् ।

-स्वास्थ्य खबरपत्रिका

ग्यारेन्टी उपचार

नशा च्यापिएको घुँडाको दुखाई

आश्चर्यजनक रूपमा ग्यारेन्टी निको पार्ने

- ♦ जाँड-रक्सीको कुलन ग्यारेन्टी छुटाउने
- ♦ मुखै नबारीकन सुगर कन्ट्रोल गर्न
- ♦ महिला/पुरुषको यौन पावर बढाउन
- ♦ पेटको दाग अनुहारको चाँयापोतो हटाउन
- ♦ भूँडी घटाउन/शरीरको तौल बढाउन
- ♦ स्तन घटाउन, बढाउन/टाईट पार्न

फिटनेस प्वाइन्ट ट्रेडिङ्ग

दुरसंचारको गेटसँगै

फोन नं. ४३३६७०१

९८०३५०२२५९, ९८४९८१९७६

Free Home Delivery

Not For Medicinal Use